

Василь БУДЕННИЙ

Василь БУДЕННИЙ

У ШКОЛІ І ВДОМА

Вірші

Для дошкільного та
молодшого шкільного віку

Чернігів
2004

ББК 84.4 УКР
Б 90

Буденний В.Й.

Б 90 У школі і вдома. Вірші. — Чернігів: КП «Видавництво
«Чернігівські обереги», 2004. — 36 с.

ISBN 966-533-262-7

Поетична книжечка відомого українського поета Василя Буденного адресована дітям дошкільного та молодшого шкільного віку. У ній багато хто з дітей впізнають себе, або ж своїх друзів. Жива, весела, цікаво — ось що можна сказати про цю добірку.

ББК 84.4 УКР

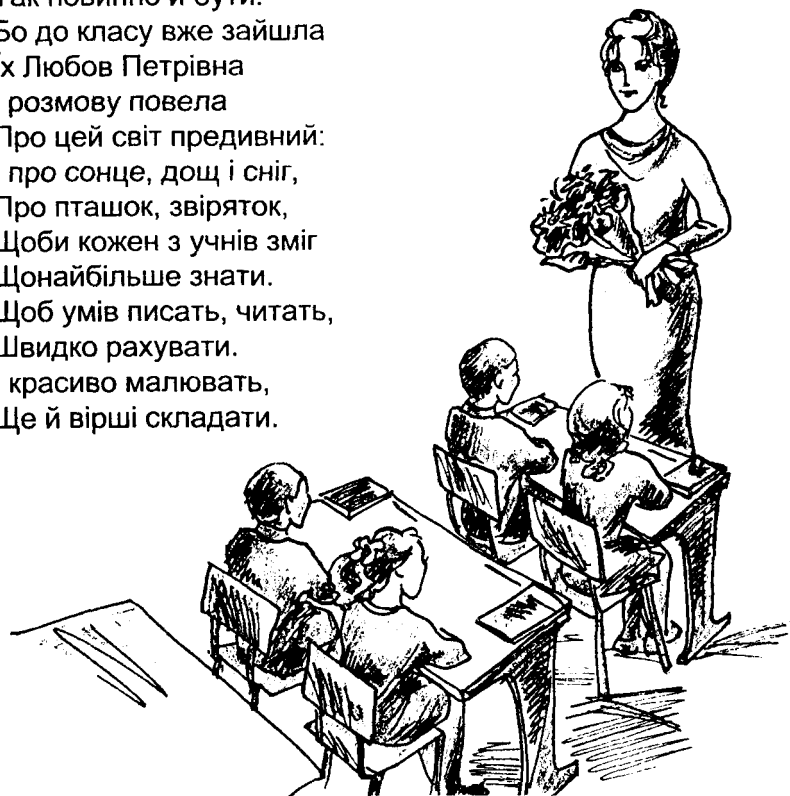
ISBN 966-533-262-7

© Буденний В.Й., 2004

ПЕРШИЙ РАЗ — У ПЕРШИЙ КЛАС

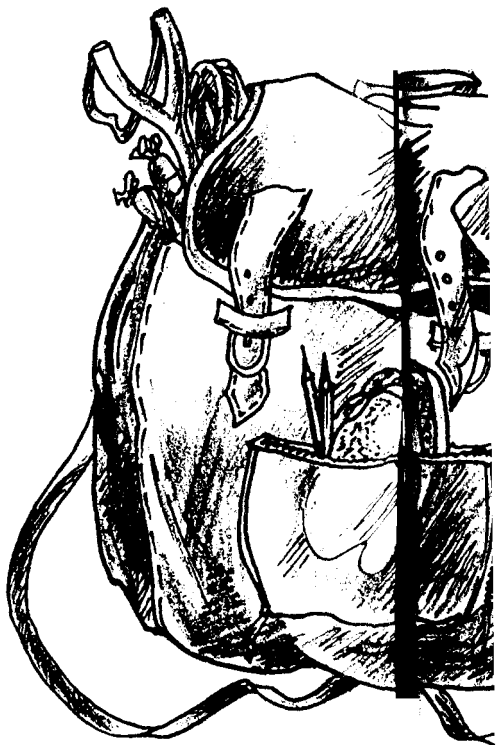
Кличе дзвоник на урок...
Що за чудасія —
В клас вкотивсь живий клубок
Й сміх доквіл посіяв.

Прошумів і просміявсь.
Потім враз розплутавсь —
Й кожен учень учнем став —
Так повинно й бути.
Бо до класу вже зайшла
Їх Любов Петрівна
І розмову повела
Про цей світ предивний:
І про сонце, дощ і сніг,
Про пташок, звіряток,
Щоби кожен з учнів зміг
Щонайбільше знати.
Щоб умів писать, читать,
Швидко рахувати.
І красиво малювать,
Ще й вірші складати.

ВАЖКОВАГОВИК

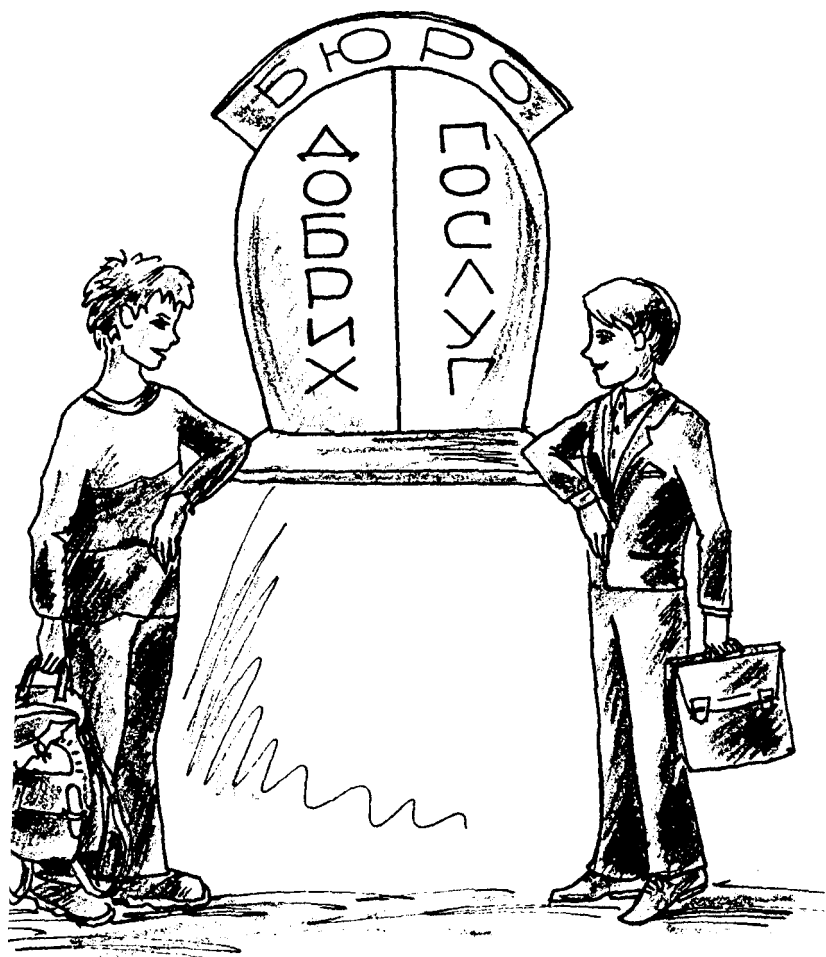
На екватор чи на полюс?!..
Не вгадали — це ж до школи
Відряджає Петруся
Зранку вже родина вся.
Туго рюкзачок набитий,
Так немов кабанчик ситий:
Окрім зошитів і книг,
Там й торішній, певне, сніг.
Там спортодяг й бутерброди —
Пригодяться у «поході».
Компас, фарби, олівці,
Щоб не збивсь на манівці.
Дві рогатки на додачу
(Вже ж по них ворони плачуть).
П'ять підшипників, лопатка...
(Навіть для Петька — загадка).
На всяк випадок поклав,
Певне, для шкільних забав,
А ще тістечка й цукерки
Втисла ледь бабуся зверху,
Все б гаразд, та от біда,
Чом важка в Петька хода...
З ношею, либонь, такою
Треба враз давати «Героя».

ШКІЛЬНИЙ РАНЕЦЬ

Всюдилаз і всюдихід —
В нім знання мої й обід.
І досягнення у спорті,
І моє музичне «форте»,
І малюнки із натури,
Ним ламати можна мури.
Він і штанга на воротах,
Щит, коли хто йде супроти,
І боксерська груша — він...
... Й крейду витер ним зі стін ...
Терпеливець, друг найкращий,
Та мені за нього страшно:
Як на нім я з гірки їду,
Він стає вже самоскидом,
Відстібаються замки,
Розлітаються книжки
І усяка всячина
Вами ще не бачена.
Та одначе ранець свій
Не змінюю на новий.
З ним іще ми при нагоді
У похід не раз походим.

БЮРО ДОБРИХ ПОСЛУГ

Такого у нас не було ще ніколи —
Бюро добрих послуг відкрилося в школі,
Ви хочете вірте, а хочете ні,
До нього схотілось звернутись мені.
Замовив собі там хороші оцінки
І гарну замовив собі поведінку,
Мене, щоб за приклад всі мали у класі,
Щоб друзі та й сам зміг на себе покластись.
Щоб спізнень уже не було на уроки.
І чемному будь, і уважним хоч трохи,
Щоб вчителька наша

Надія Петрівна

Мене похвалила —

Ото було б дивно.

Іще у бюро дав я кілька замовлень,
Мені ж відказали, щоб я був готовим
Оте усе мать

Хоч сьогодні, хоч завтра,
Лиш дечого треба позбутись назавше:
Зневаги до менших, зазнайства і ліні,
Гультяйства в мені не було щоб віднині,
Не їздити більш на чужому горбі,
Лиш совість носить у собі й на собі.
Мовляв, хоч важка та невидима ноша,
Без неї не матимеш того, що хочеш.
Ви хочете вірте, а хочете ні,
Порадьте однак: що ж робити мені?

ПРО КОТІВ-ЗАБІЯК

Зустрілись на даху коти,
Занявкали:
— Хто ти?
— А ти?
Нявчали і мурчали,
Бурчали і кричали,
Як голос втратили вони
З того чи іншого вини,
У хід тоді щосили
Враз пазурі пустили.
Затим в клубок сплелися,
Мов дикі звірі в лісі,
Так дряпались і бились,
Що з даху вдвох звалились.
Тепер лиш чути їхнє «Ох»,
Немає ж клепки в них обох.
Таких картин доволі
Бува в дворах і в школі.

МРІЙНИК

Де б мені знайти планету,
Щоб усе, що забажалось,
Я на ній, неначе в казці,
В мить одну зумів знайти:

Щоб не вчитись, а все знати,
І без дружби друзів мати.
І самому хлопців з двору
Обіграти у футбол.
Щоб усі на тій планеті
Слухались мене в усьому:
І малеча, і дорослі,
Навіть наші вчителі,

Щоб робив я там, що схочу,
І щоб з ранку і до ночі
Міг я пісеньку веселу
Про таке життя співать.
Та, на жаль, усі планети
Вже давним-давно відкриті.
І в казки не так вже вірю,
Бо ходжу в четвертий клас.
Та свою одначе мрію
Зберегти в собі зумію,
Бо мені ж із нею справді
Жити і вчитись веселіш.

НЕЗРУЧНІ ОЦІНКИ

Певне, ми такі розумні,
Певне, так багато знаєм,
Що всього того в «п'ятірках»
Вже не можуть оцінить,
Ось тому ввели у школах
Вчителі дванадцять балів.
Як же їх отих «дванадцять»
На уроках нам здобуть?
Окрім того, ще незручність,
Хоч манюня, та існує:
Ось до прикладу питають,
Як я зараз в школі вчусь.
Донедавна, хто питав так,
Відповідь давав негайно,
І без слів, а зрозуміло —
Пальців на руці ж бо п'ять.
А тепер, коли спитають,
Як мені їм відповісти,
Щоб без слів, а зрозуміло.
Бо, коли я навіть їм
Дві руки здійму угору,
Буде там лиш десять пальців.
Де ж мені іще два взяти,
Ви ж, дорослі, — підкажіть.

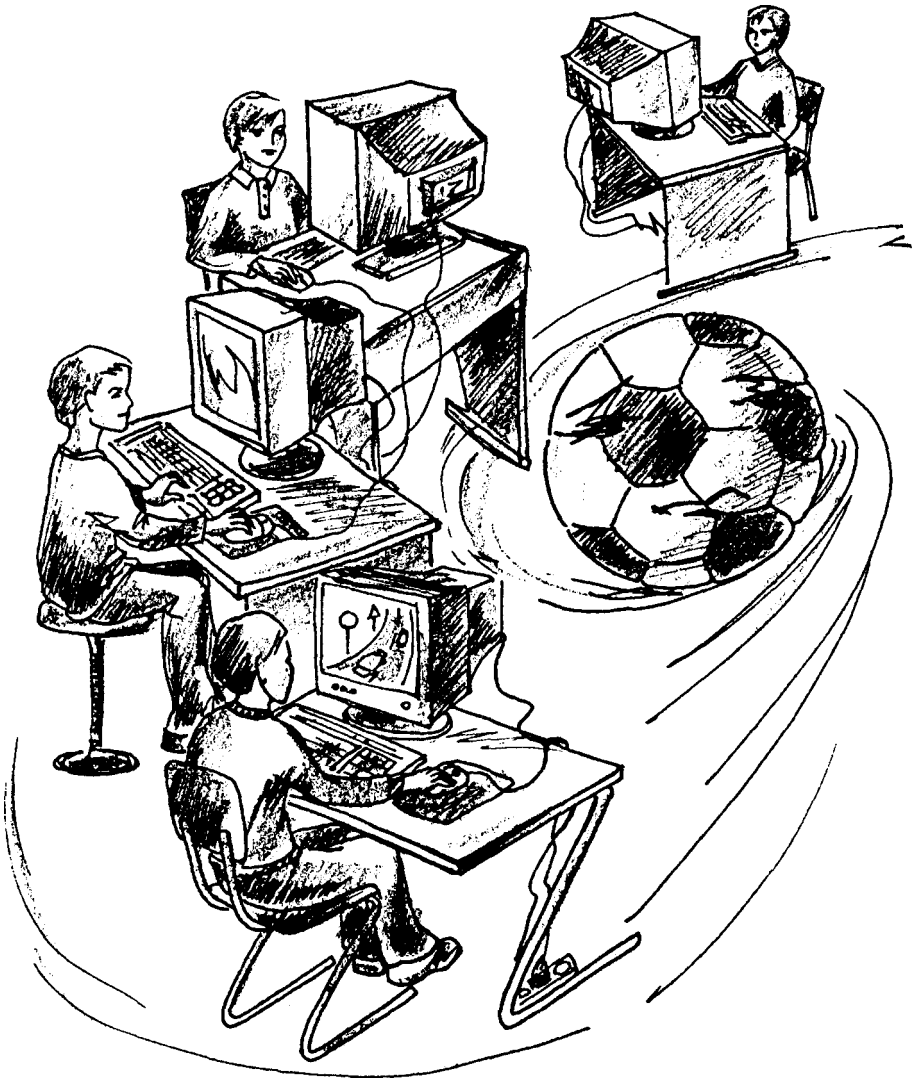

МРІЯ ОБРАЖЕНОГО ПЕРШОКЛАСНИКА

От як виросту великим,
Спершу отаким, як тато,
Ну, а потім навіть більшим, —
Наче велетень якийсь.

Щоб усі довкола діти
Дивувались і казали,
Це про мене, щоб казали,
Що у них є захисник.
Не дозволю я нікому,
Навіть хлопцям старших класів.
І не тільки зі своєї,
А із інших навіть шкіл,
Зачіпати, образати,
Нас, молодших і слабкіших,
Може, ще і не дорослих,
Та уже й не малюків.
Як я грюкну, як я стукну
На того, хто зачіпає,
Та візьму його за носа
І поставлю у куток.
Хай подумає, що чинить,
Трохи навіть хай поплаче,
До дзвінка нехай поплаче,
Що нас кличе на урок.

ПОТРІБНА «ЖИВА» ДОПОМОГА

В одному будинку, в під'їзді одному
Хлоп'ята живуть, невідомі нікому:
Чотири однолітки з п'ятого класу: —
Юрко та Микола, та тезки — два Васі.

Майбутні спортсмени, мабуть, футболісти —
Таких є чимало у нашому місті.
І в школі «четвірка» навчалась успішно,
Й на вулиці сяяла їхня усмішка.

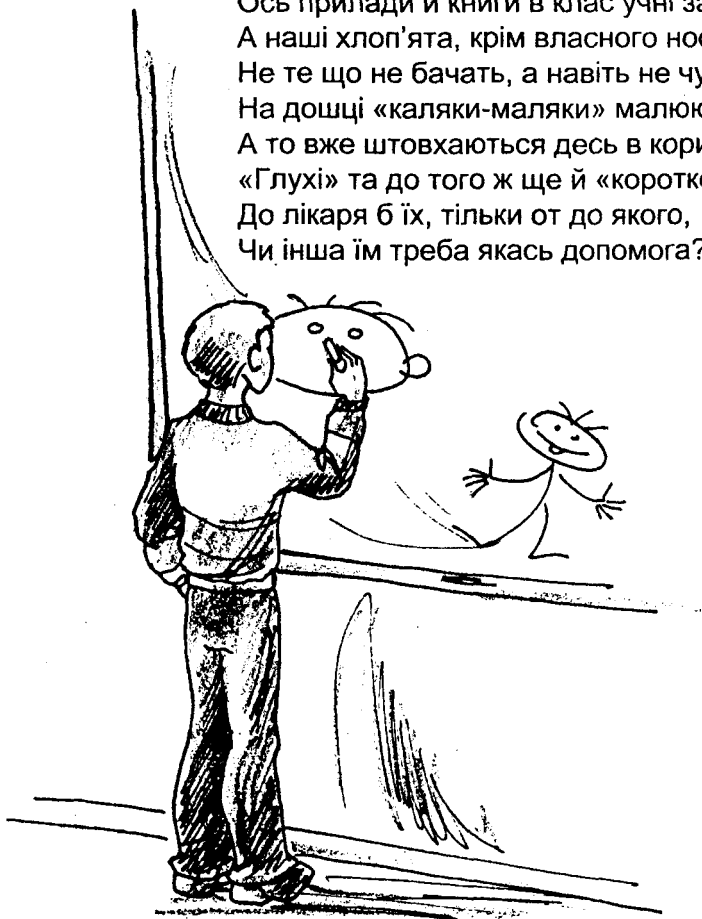
Та раптом їх бачити стали нечасто,
Де ж хлопці могли так раптово пропасти?!
Лиш бачать, як мчать то до школи, то з школи,
Без них занудився і м'яч вже футбольний.

Не мріють хлоп'ята про вищу вже лігу,
Одне їх турбує — комп'ютерні ігри.
Увечері, вдень і на свято, і в будні
Комп'ютер, на жаль, не пуска їх нікуди.

Туманиться зір, й не такі вправні рухи,
Про спорт і навчання не хочуть і слухать.
Батьки, вчителі вже забили тривогу,
Чекають на Вашу «живу» допомогу.

І ГЛУХІ, Й КОРОТКОЗОРИ

В Максима і Кліма
Таки щось з очима.
Мо', короткозори?!
Таке-то в них горе...
Ось прилади й книги в клас учні заносять,
А наші хлоп'ята, крім власного носа,
Не те що не бачать, а навіть не чують,
На дошці «каляки-маляки» малюють,
А то вже штовхаються десь в коридорі,
«Глухі» та до того ж ще й «короткозори».
До лікаря б їх, тільки от до якого,
Чи інша їм треба якась допомога?!

ПОСПІШАЙКИ

Ну й поспішайки

Мишко та Микола —

Тільки-но поспіхом прийдуть зі школи,
Миттю летять з-за плечей рюкзаки,
В котрих, крім всячини, є ще й книжки,
Зошити ж є і щоденники, певне...

Часу нема на них тратить даремне.

Швидше поїсти — й гайда у двори,
Де хлопчак, там все дном догори:

Сміх, доганялки,
Футбол і лапта —

Курява тільки увись підліта.

Ввечері поспіхом мчаться додому,
Вічно спішать, не зважають на втому.

Роблять домашнє завдання с'як-так,

Звісно ж, із поспіхом тим, а відтак —
Учні у класі назавтра вже знають,

Що з того поспіху врешті буває.

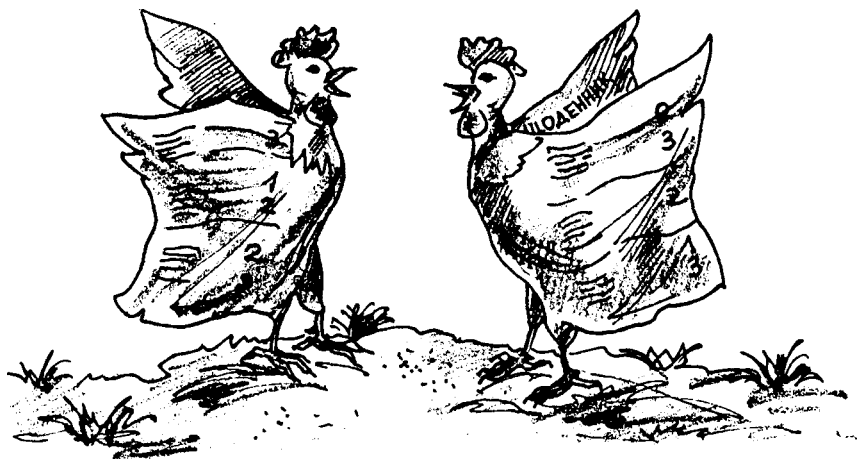
МРІЇ ПРО КРИЛА

Як добре пташкам, що уміють літати,
Хотів би я теж, як вони, крила мати,
Великі-великі, ще більш, ніж в орла,
Й щоб сила у них теж орлина була.
Ото б уже я налітався у небі
Й не мав би ні в чому, напевне, потреби,
Ніхто вже не зміг би мене наздогнать,
І навіть ніхто б не зумів розшукать:
Ні тато, ні мама, ні навіть бабуся,
Ні вчителька, котру я трішки боюся,
Бо всі вони інколи журять мене,
Для них поведінка ж моя — головне,
Та вивчені добре уроки,
Тож я подивую їх трохи,
Як тільки почнуть вони раптом журить,
Від них полечу я за хмари в ту ж мить.
Але якщо будуть мене шанувати,
Нащо мені крила — кудись там літати.

СУПЕРЕЧКА

Одна суперечка в Максима та Кліма,
Хто перший в недбальстві і ліні між ними.
Максим щось не вивчив,
А Клим недовчив,
Або навпаки.
Тож одні нічиї.
У їх поведінці і в школі, і вдома.
Оцінки, теж бачимо, більше ніж скромні.
Нехлюйство, нахабство —
Така у них вдача.
Ведуть себе так,
Мов із лісу, одначе.
Вважає їх дехто, що хлопці «круті»,
Бо перші вони серед класу — в хвості.
А ви як гадаєте, хлопці й дівчатка,
Чи може, й для вас заважка ця загадка?!

УРОК ВІДПОЧИНКУ

Ввели в другім класі найкращу з новацій —
Незвичний урок відпочинку у праці:
Дівчатка Олена, Оксана, Галинка
У класнім альбомі квітчають сторінки.
Лариса та Віка рушник вишивають,
Мозаїку Ніна та Натка складають.
І в хлопців робота знайшлась до смаку:
Антоша майструє сопілку дзвінку,
Два Йванки з картону будують будинок —
У праці з них кожен знайшов відпочинок.
Пилип та Максим лиш роботи не мають,
Сидять склавши руки, та, знай, позіхають,
Бо всі, хто не має до праці охоти,
Ніколи не зможуть нудьги побороти.
З неробами дружби шукає нудьга,
Її ж нам лиш праця збороть помога.

Я НА КОВЗАНКУ СПІШУ

Гарна видалась погода,
Все довкіл взялося льодом:
Лід на річці, на ставку
І на ковзанці в садку.
Припікає морозець —
Осені прийшов кінець.

Лижі, ковзани, санчата,
Натомились вже чекати,
Скоро я на них помчусь,
Вже ж я впасти не боюсь...

По секрету, — річ у тім,
Що мені вже скоро — сім.
По секрету, — це ж між нами, —
Не вожусь я з малюками.
Як вони, я вже не плачу,
Я ж дорослий,
всі ж це бачать.

ГРАЛИСЯ У ТАТА Й МАМУ

По секрету (це ж між нами),
Грались ми у «тата й маму».
Як годиться, був я татом
І дітей я мав багато.
Дозволяв їм вдень не спать,
Ковдри з ліжечок скидять,
Верхи їздить на стільцях,
Тараторить без кінця,
У морозиві купатись,
Навіть жабок в руки брати.
Все, чого бажали в світі,
Дозволяв своїм я дітям.
Весело було нам всім —
Дахом вниз ставав наш дім.

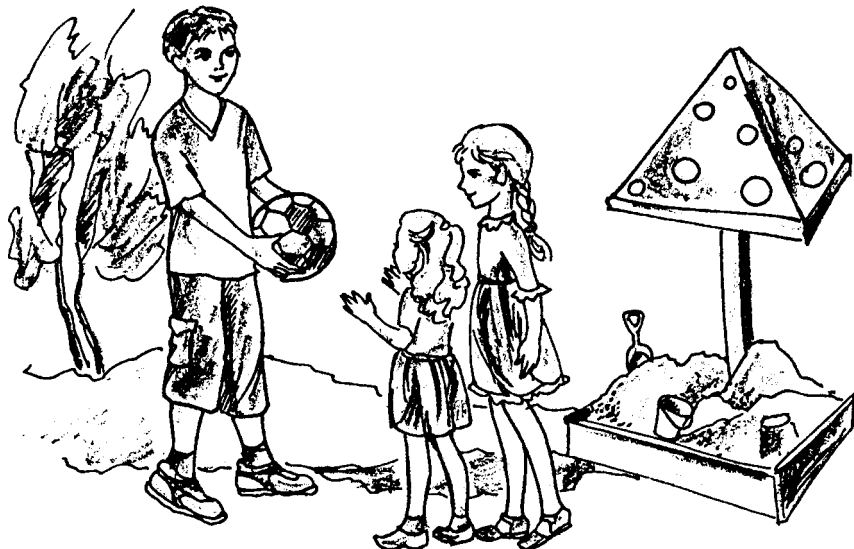
ВІРШИК СКЛАВСЯ ТАК МЕНІ

Цілий день вірші складаю,
А про що — і сам не знаю.
Навіть хай і невпопад,
У кінці лиш був би лад:
— У ворони крила,
В мене ж лук і стріли.
По дорозі суне кіт —
Босоногий, без чобіт.
В дитсадок й до школи
Діти ходять голі.
Може, й не до школи...
Може, і не голі.
Віршик склався так мені,
Хочеш слухай, хочеш ні.

Я З ДІВЧАТКАМИ ДРУЖУ

Я з дівчатками дружу — дивина,
Не кажу «м'яча не дам», а кажу їм «на».
Не змітаю їхні випічки з піску
Й не хапаю їх за коси на льоту.
Не дражню, не обзиваю смішно їх,
Вже не сльози бачу їхні — чую сміх.
Це ж тому, що я матусю страх люблю
І для неї, що захочете, зроблю.
Мені мама розказала, як жила,
Як дівчам вона беззахисним була,
Як її колись побили хлопчачи...
— Де ж беруться бузувіри отакі?! —
Так подумав та й згадав, що сам чинив,
Перед мамами, що будуть, завинив,
Тож тепер дружу я з ними — дивина.
Нас хлопчина-забіяка обмина.
Я ж зумію всіх дівчаток захистить,
Бо про маму пам'ятаю кожному мить.

ГОЛОВНИЙ СОБІ Я САМ

Ох невесело мені,
Всі ж довкола головні.
Головують наді мною,
Щоб я що було не скоїв.
У дворі, у школі, вдома —
Від повчань уже оскома.
Тільки й чуть:
— Там не ходи,
Щоб не трапилось біди.
Тільки й чуть:
— Сидіти тихо,
В мить, коли я повен сміху.
А мені всякчас охота
Хоч якусь робить роботу;
Як не бігаю — малюю,
Щось ладнаю, щось майструю,
Та натомість нагороди
Мені кажуть, що я «шкода»,
Тож коли я сам лишаюсь,
Що мені робити — знаю;
Головую вже я сам,
Хоч в кімнатах й тарарам.

ПЕРЕГОНИ

В нас своє домашнє ралі:
Хто проїде швидше й далі.
То ж не ми — мотори наші
Від гудіння стали кашлять.
Наші швидкісні авто
Мчать, як в цирку — шапіто:
По паркету і по стінах —
Ми ж за ними на колінах.
В перегонах цих нас трое,
Й кожен «золота» достоєн:
Водії ми першокласні,
Бо вчимося в першій класі.
Наші гоночні авто
Не наздожене ніхто!

ПРИБОРКУВАЧ

В семирічного Микити
Ноги, руки й ніс побиті:
У синцях, подряпинах —
Можна б і заплакати.
Та Микита наш — «Герой» —
Ні сльозинки, ані «ой».
Бо задумав наш Микита
Скейтом керувати навчитись:

Мов стріла щодуху мчать
І крутяться, і стрибать,
Наче семикласники,
«Круто» так і «класно» так.
Ніпочім йому синці,
Тільки б мчать, як хлопці ті,
Наколінники протерті,
Та однак ззято, вперто
Скейт приборкує Микита,
Вже ж йому недовго вчитись.
Скоро так на нім помчить,
Що його нам не спинить.

ДО ДЕСНИ ІЗ СЛОНЕНЯТКОМ

Знаю — на велосипеді
Можуть їздити і ведмеді,
А на чім поїде слон,
Як у нім он скільки тонн.
Він розтрощить і авто,
Ще й велосипедів сто.
Кожній мавпі про те звісно,
Що слону усюди тісно:
В літаку, на тепловозі...
В дідуся Грицька на возі.
А на нім, разом із дідом,
Нас не десять — тридцять їде.

Й хоч на возі нас багато,
Та однак для слоненяти
Одне місце б ми знайшли,
Хоч самі б і пішки йшли.
Раз-два-три і раз-два-три —
Бігли б ми за ним згори.
Ми б для слоненяти
Влаштували свято —
Хай воно хоч раз із дідом
До Десни, як ми, проїде!

ОЛЕНКА ТЕЖ ХВОРИЄ

Захворів в Оленки братик,
Треба ж його лікувати.
Щоб він тільки не хворів,
Запросили лікарів.
Він жалівся на животик —
Дивляться ж йому у ротик.
Кажуть, що у нього зубки, —
До грудей же тулять трубку.
Наче й справжні лікарі,
А лікують, як у грі.
Стане братик поправлятися,
Знов дозволять з ним їй гратись,
А поки що тато й мама,
Попрощавшись з лікарями,

Заграють із ним неначе,
Хоча він уже й не плаче...
Їй сидіти ж кажуть тихо,
Без «ганялочок» і сміху.
А ви спробуйте зуміть
Десь в куточку так сидіть.
Як батьки не розуміють, —
Від нудьги також хворіють...

ПРО ЩО МРІЄ КОТИК

В Антошки сьогодні справжнісіньке свято,
Таких свят і справді бува небагато —
Нарешті! Нарешті! —
Не може й повірить,
З'явився акваріум в їхній квартирі.
В нім клоуни, гупії, півники навіть...
Ото було б добре із ними поплавать.
Та котик Маркіз не про те, певне, мріє,
Так дивиться пильно,
Сказати лиш не вміє.
Про що мріє він, та не може сказати,
Ви можете, дітки, самі здогадатись.

ДРЕСИРУВАЛЬНИКИ

В «підглядачки» й «обзивачки»,
В «обдурилки» і «дражнилки»,
В «повторялки» й «доганялки»,
У «чомучки» й «підстрибучки»,
І в «хотілки», і в «мирилки»...
Навіть в те, про що й не знали,
Після школи вдома грали.
Потім, як усе набридло,
Смакували ми повидлом.
Ну а потім, ну а потім...
Узялися до роботи:
Ми собі зробили сцену
(Цирковий манеж, арену)
Й почали дресировать
Двох сусідських кошенят, —
Щоб на лапках двох ходили
І нявчали що є сили,
І крутили щоб хвостами
Та ще й бігали за нами...
Не робота ж це, а мука —

У подряпинах всі руки.

— Досить, —

врешті мовив Вова, —

Ми ж, на жаль, не Куклачови...

Це б до нього в другий клас
Кошенят віддять і нас.

ВДОМА З ДІДУСЕМ

Коли з дідусем залишаюся вдома,
Не граюсь я вже, а працюю до втоми.
Дідусь мені каже:

— Склади й полічи
Окремо всі іграшки, книги й м'ячі,
Окремо ракети, окремо авто...
Подерті ж книжки, щоб не бачив ніхто,
Я нишком під ліжко складаю.
Однаке дідусь й не підгледів, а знає
Про схованку зовсім нехитру мою.
І змушує книги ті швидко дістати,
Їх треба, мовляв, берегти й поважати.
Хто ж може мені із дітей підказати,
Як книги оті берегти й поважати?

НА ПАСІЦІ

На пасіці у дідуся,
Коли б ви тільки знали,
Бджолина армія уся
По мед в політ зібралась.
У полі ж гречка зацвіла
І медовичка в лузі.
Якби де взяти два крила,
До них пристав би в друзі.
І полетів би з ними я
Пилок на мед збирати,
Та видно доля вже моя —
Той мед лиш смакувати.

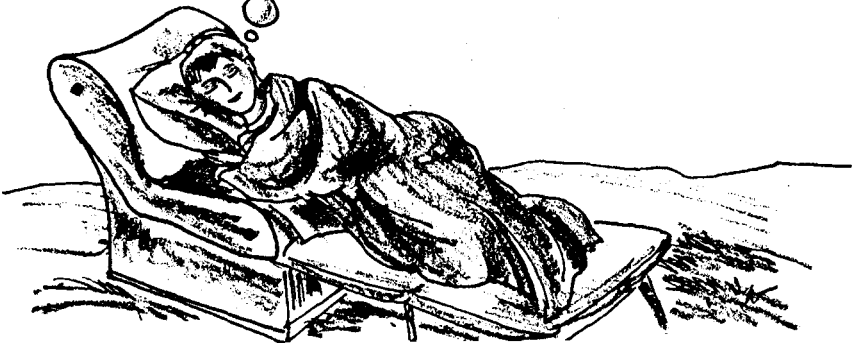

ДИВНИЙ СОН

Дивний сон мені приснився,
Наче я переродився —
Зовні так, неначе я,
Тільки вдача не моя:
Вже не списую уроки,
Клима не боюсь нітрохи,
І з Діаною дружу,
Тільки правду всім кажу.

З дідусем не сперечаюсь,
Хоч і власну думку маю,
Вранці вже роблю зарядку,
З ранця викинув рогатку,
Скельця й різні ще забави... —
Жити ж стало нецікаво.
Тож без зайвого жалю
Дивний сон цей пересплю.

ПІСЕНЬКА ФАНТАЗІЇ

Броджу я зранку
Безперестанку
По травах у росі,
Чарую очі,
Кому захочу,
Й купаюсь в їх красі.
До кого злину,
Той в ту ж хвилину
Побачить дивосвіт.
Любі малятка,
Дівчата й хлоп'ятка,
Зі мною ж ви дружить.

Приспів (2 рази):

Будемо, будемо з тобою дружити,
Мила фантазіє, ти ж найкраща в світі.

Зі мною кожен
Зло переможе,
Ти лиш мені повір,
В кожній забаві май лиш уяву,
Й ми полетим до зір.
Промінчик сонця
Несу в долонці —
Треба ж усіх зігрить.
Вам, мої милі,
Дарую крила,
Щоби увись злетіть.

Приспів (2 рази):

Будемо, будемо з тобою дружити,
Мила фантазіє, ти ж найкраща в світі.

НА КШТАЛТ БАЙКИ БЕЗ МОРАЛІ

(для дорослих і дітей)

Сень, Юрась, Дмитро й Микита
Грались у «менти й бандити»:
Ті щось крали, ті ловили,
Грали так вже, як уміли,
Часто змінюючи ролі —
Фільмів про таке доволі.
Під кінець опісля «зони»
Грали лиш злочинців «в законі».
Вже без міліціонерів
Поділили все на сфери:
Сень очолює «Бригаду»,
А Юрась в якійсь там раді,
А Дмитро ледь не міністр,
Та задер Микита ніс:
— Я однак за всіх вас вищий,
Я ваш дах, точніше «криша».
То, щоб не було «базару»,
«Бабки в шляпу від навару».
П'ятикласники — одначе —
Грають все, що не побачать,
Все, що із телеекрану,
Хлопці грають бездоганно.
Космонавти ж,.. лікарі
Не проходять в їхній грі,
Бо нема ж їх в серіалах —
Де ж мораль?
Нема й моралі...

ВИЩА МАТЕМАТИКА

Цукерки між друзями можна ділити
Й морозиво порівну навіть,
Одначе не можу собі уявити,
Як можна ділити поміж нами
Цю лаву, на котрій ми всі сидимо
Й, поділене порівну все те, їмо.

І м'яч на частини не можна ділити,
Хоч в грі ним потрібно ділитись, —
Без вправного пасу, чи можна, скажіть,
Супернику гол у ворота забити?
Не ділиться й дружба (якщо вона є)
В ній спільне ж усе — і твоє і моє.

З М І С Т

Перший раз — у перший клас	3	Віршик склався так мені	21
Важковаговик	4	Я з дівчатками дружу	22
Шкільний ранець	5	Головний собі я сам	23
Бюро добрих послуг	7	Перегони	24
Про котів-забіяк	8	Приборкувач	25
Мрійник	9	До Десни із слоненятком	26
Незручні оцінки	10	Оленка теж хворіє	27
Мрія ображеного першокласника	11	Про Що Мріє Котик	28
Потрібна «жива» допомога	13	Дресирувальники	29
І глухі, й короткозорі	14	Вдома З Дідусем	30
Поспішайки	15	На Пасіці	31
Мрії про крила	16	Дивний Сон	32
Суперечка	17	Пісенька Фантазії	33
Урок відпочинку	18	На кшталт	
Я на ковзанку спішу	19	байки без моралі	34
Гралися у тата й маму	20	Вища математика	35

Літературно-художнє видання

БУДЕННИЙ Василь Йосипович

У ШКОЛІ І ВДОМА

Вірші

Редактор **Л.Г.Райська**

Художник **В.М.Євтушенко**

Технічний редактор **В.М.Савонов**

Коректор **Д.М.Сапон**

Підписано до друку 09.12.2004 р.

Друк на різнографі. Формат 60х84/16. Умовн. друк. арк. 2,25.

Умовн. фарб. видб. 2,25. Обл. вид. арк. 1,04. Вид. № 31.

Комунальне підприємство «Видавництво «Чернігівські обереги»
14000, м. Чернігів, вул. Белінського, 11.

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка